

Palestina: Hoe een land (bijna) kan verdwijnen

Het komt vaker voor in de geschiedenis dat landen verdwijnen of veranderen. Staten zoals Joegoslavië, Oostenrijk-Hongarije en Tsjecho-Slowakije bestonden ooit, maar vielen uiteen in meerdere nieuwe landen. Ook in een verder verleden verdwenen grote rijken zoals het Romeinse Rijk en het Perzische Rijk.

In de moderne tijd verdwijnen landen minder vaak volledig; meestal worden ze opgesplitst of heringericht. Voorbeelden hiervan zijn Soedan en Zuid-Soedan, of Samoa en Amerikaans-Samoa.

Toch is er vandaag de dag een gebied waarvan vaak wordt gezegd dat het onder grote druk staat en waarvan de toekomst onzeker is: Palestina.

Hoe is deze situatie ontstaan? En welke rol speelt Israël hierin?

Op die vragen gaan we in dit artikel dieper in.

Vlag Palestina. Bron: wikipedia.org

Geschiedenis Palestina

Om te begrijpen hoe de situatie rondom Palestina is ontstaan, moeten we terug in de tijd. Het gebied ligt in het Midden-Oosten en grenst aan Israël, Jordanië en Egypte. Tegenwoordig bestaat Palestina uit de Gazastrook en de Westelijke Jordaanoever, maar historisch gezien was dit gebied veel groter en complexer.

De naam "Palestina" bestaat al duizenden jaren. Deze is afgeleid van het Latijnse *Palaestina*, dat op zijn beurt weer uit het Grieks komt. In het Arabisch wordt het

gebied aangeduid als *Filistin*, een naam die waarschijnlijk teruggaat op de Filistijnen.

De Filistijnen waren een zeevarend volk dat zich rond de 13e eeuw voor Christus vestigde in de regio Kanaän, een gebied dat delen van het huidige Israël en Palestina omvatte, met steden zoals Jericho en Jeruzalem. In deze periode kwamen zij regelmatig in conflict met de Israëlieten, een Semitisch volk dat zich eveneens in deze regio vestigde.

Ongeveer 700 jaar later, rond 600 voor Christus, werd het gebied veroverd door het Babylonische Rijk. Veel inwoners van Kanaän — zowel Filistijnen als Israëlieten — werden gedeporteerd. Deze periode staat bekend als de Babylonische Ballingschap.

Met deze gebeurtenissen verdween de Filistijnse cultuur geleidelijk uit de geschiedenis, terwijl het gebied zelf onder invloed bleef van verschillende opeenvolgende rijken.

Babylonische Ballingschap in Palestina. Bron: Wikipedia.org

Na de periode van het Babylonische Rijk kwam het gebied onder controle van het Romeinse Rijk. Het gebied dat later bekend zou staan als Palestina werd onderdeel van deze enorme staat (en later van het Byzantijnse Rijk).

Binnen het Romeinse Rijk ontstonden spanningen tussen de Joodse bevolking en de Romeinse overheersers. Het Romeinse rijk was overwegend polytheïstisch, terwijl het Jodendom strikt monotheïstisch was. Deze religieuze en politieke verschillen leidden uiteindelijk tot meerdere opstanden.

De bekendste hiervan is de Bar Kochba-opstand (132–136 na Christus), geleid door Simon bar Kochba. Het doel van deze opstand was om de Romeinen te verdrijven en een onafhankelijke Joodse staat te stichten.

De opstand had ook religieuze gevolgen: binnen het vroege christendom ontstond verdere afstand tot het Jodendom, omdat veel christenen Jezus Christus als de enige Messias zagen en Simon bar Kochba niet erkenden.

De opstand werd uiteindelijk hard neergeslagen door de Romeinen. Keizer Hadrianus voerde daarna ingrijpende veranderingen door: hij voegde de regio Judea samen met Syrië en gaf het gebied de naam *Syria Palaestina*. Deze naamgeving wordt vaak gezien als een poging om de Joodse identiteit van het gebied te verminderen.

Na de val van het West-Romeinse Rijk bleef het gebied onderdeel van het Byzantijnse Rijk. In de eeuwen daarna wisselde het gebied meerdere keren van machthebber, totdat het uiteindelijk in de 16e eeuw werd veroverd door het Ottomaanse Rijk, dat het gebied bestuurde tot 1917.

Gedurende deze lange periode leefden er verschillende bevolkingsgroepen naast elkaar, waaronder Joden en Arabieren. Hoewel “Palestina” geen officiële staatsnaam was binnen het Ottomaanse bestuur, werd de term wel gebruikt om het gebied aan te duiden, en de inwoners werden vaak als Palestijnen omschreven.

Conflict met Israël

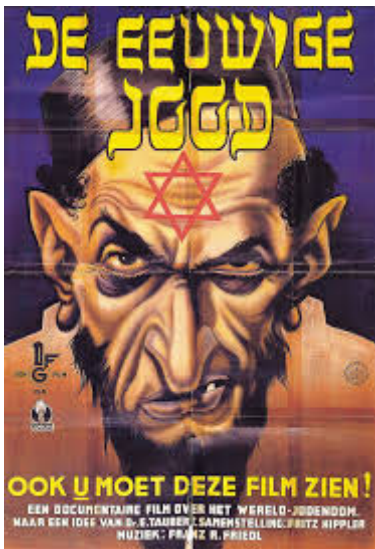
Nu we het grootste deel van de vroege geschiedenis van Palestina hebben besproken, richten we ons op de recentere ontwikkelingen. Het huidige conflict tussen Israël en Palestina wordt soms vergeleken met de oude conflicten tussen de Israëlieten en de Filistijnen, al is de moderne situatie uiteraard veel complexer en speelt deze zich af op een totaal andere schaal en in een andere historische context.

De Joodse bevolking heeft door de geschiedenis heen te maken gehad met vervolging en discriminatie. In de tijd van het Romeinse Rijk vormden zij vaak een minderheid en kwamen zij regelmatig in conflict met de machthebbers. In de

Middeleeuwen werden Joden in Europa uitgesloten van bepaalde beroepen en gilden, en kregen zij tijdens epidemieën zoals de pest onterecht de schuld.

Deze eeuwenlange geschiedenis van antisemitisme bereikte een dieptepunt tijdens de Holocaust, uitgevoerd door Adolf Hitler en het naziregime in de Tweede Wereldoorlog. Miljoenen Joden werden systematisch vervolgd en vermoord.

Poster van de Duitse film De Eeuwige Jood gemaakt in 1940 in het Hitler tijdperk.

Bron: IDFA.nl

Na de Holocaust groeide binnen de internationale gemeenschap en onder Joodse bewegingen het idee dat er een eigen Joodse staat moest komen: een plek waar Joden veilig konden leven zonder vervolging. Deze gedachte sloot aan bij het Zionisme, dat al vóór de Tweede Wereldoorlog was ontstaan.

Opvallend is dat Palestina niet het enige gebied was dat overwogen werd. Er zijn in het verleden plannen geweest om Joodse nederzettingen of een staat te vestigen in gebieden zoals Oeganda, Cyprus en het Sinaï-schiereiland. Deze plannen werden uiteindelijk niet gerealiseerd.

De focus kwam uiteindelijk te liggen op Palestina, mede vanwege de historische en religieuze band van het Joodse volk met dit gebied, dat teruggaat tot de tijd van de Israëlieten.

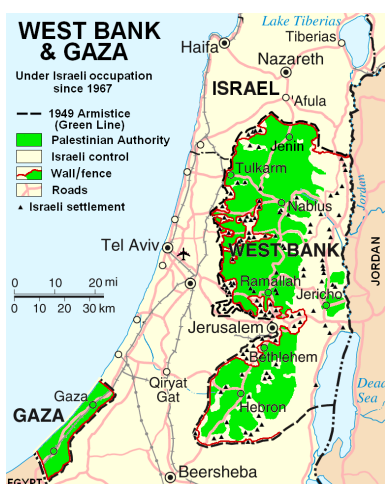
In november 1947 nam de Verenigde Naties de VN-resolutie 181 aan. Dit plan stelde voor om het Britse mandaatgebied Palestina te verdelen in twee staten: een Joodse en een Arabische staat.

Omdat Jeruzalem voor beide groepen van grote religieuze en historische betekenis is, zou de stad onder internationaal bestuur komen te staan om conflicten te voorkomen.

Verdeling Palestina-Israël in 1947. Bron: Wikipedia.org

Maar wie nu naar de wereldkaart kijkt ziet dat Palestina niet meer het gebied in bezit heeft van wat afgesproken is. Wat is er allemaal gebeurd in die bijna 80 jaar? Hier alles zo neutraal mogelijk samengevat.

De huidige omvang van Palestina anno 2026. Bron: Wikipedia.org

- De Arabische Liga pleitte al in 1946 voor één gezamenlijke staat in Palestina, in plaats van een verdeling.
- Veel Arabieren die in Palestina leefden, vonden het verdelingsplan oneerlijk en wezen dit af.
- Zionistische bewegingen verwelkomden de verdeling juist, omdat dit werd gezien als een belangrijke stap richting een eigen staat.
- In 1947 riep de Arabische Liga de Palestijnse bevolking op om zich te verzetten tegen het verdelingsplan. Hierbij werd steun geboden in de vorm van wapens, manschappen en financiën.
- Op 14 mei 1948 werd de staat Israël uitgeroepen, gebaseerd op het verdelingsplan uit VN-resolutie 181.
- Arabische staten zoals Egypte, Jordanië, Irak, Libanon, Jemen en Saoedi-Arabië accepteerden dit niet, wat leidde tot de Arabisch-Israëlische Oorlog van 1948.
- Tijdens deze oorlog breidde Israël zijn grondgebied uit. Jordanië kreeg controle over de Westelijke Jordaanoever en Egypte over de Gazastrook.
- In de Zesdaagse Oorlog (1967) veroverde Israël deze gebieden en plaatste ze onder militair bestuur.
- Tijdens de Olympische Spelen van München 1972 werden 11 Israëlische sporters gedood door de Palestijnse groepering Zwarte September.
- In 1974 werd de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) erkend als vertegenwoordiger van het Palestijnse volk.
- Op 15 november 1988 riep de PLO in Algiers de staat Palestina uit en claimde zij de bezette gebieden.
- In 1993 werden de Oslo-akkoorden ondertekend, waarmee Palestijnse gebieden gedeeltelijke autonomie kregen onder leiding van Yasser Arafat.
- In 1995 werd de Israëlische premier Yitzhak Rabin vermoord door Yigal Amir, een extremist die tegen de Oslo-akkoorden was.

- In 2005 trok Israël zich terug uit de Gazastrook en werden Israëlische nederzettingen daar ontruimd.
- In 2006 won Hamas de verkiezingen. In 2007 nam Hamas de controle over Gaza over, waarna Israël en Egypte een blokkade instelden.
- In oktober 2023 voerde Hamas een aanval uit op Israëlisch grondgebied, waarbij honderden mensen omkwamen. Dit leidde tot een grootschalige escalatie van het conflict.
- Israël reageerde met militaire operaties in Gaza en de Westelijke Jordaanoever, waarbij duizenden slachtoffers vielen.
- In 2025 werden er pogingen gedaan tot een staakt-het-vuren, onder andere met bemiddeling van de Verenigde Staten.
- In maart 2025 voerde de Israëlische regering onder leiding van Benjamin Netanyahu nieuwe wetgeving in met betrekking tot terrorismebestrijding (doodstraf voor enkel Palestijnen), die internationaal veel kritiek kreeg.

Conclusie

Met de dag lijkt het alsof Palestina verder onder druk komt te staan. Het gebied dat ooit een van de eerste stedelijke gemeenschappen kende, zoals Jericho, en vaak wordt gezien als een van de bakermatten van de menselijke beschaving, bevindt zich vandaag in een uiterst complexe en kwetsbare situatie.

Zowel de Gazastrook als de Westelijke Jordaanoever kampen met zware omstandigheden, waarin politieke spanningen, economische problemen en geweld een grote rol spelen.

De wereld verandert voortdurend. Net zoals rijken en landen uit het verleden — zoals de Sovjet-Unie en Joegoslavië — verdwenen of transformeerden, lijkt ook de situatie van Palestina steeds verder te verschuiven. Het verschil is echter dat

deze staten in andere vormen voortbestaan, terwijl het Palestijnse grondgebied sinds het VN-verdelingsplan van 1947 juist steeds verder versnipperd is geraakt.

Met recente politieke ontwikkelingen en voortdurende spanningen tussen Israël en Palestina lijkt een duurzame oplossing voorlopig nog ver weg.

Ongeacht welk perspectief men inneemt in dit conflict, blijft één ding duidelijk: het zou een groot historisch en menselijk verlies zijn als een gebied met zo'n diepe culturele en historische wortels verder verdwijnt of zijn identiteit verliest.

Ben je nieuwsgierig geworden na dit artikel of wil je meer van dit soort unieke verhalen lezen? Neem dan een kijkje bij mijn andere artikelen op de site www.achterdewereldkaart.com

